

Cap al 'desmoronamiento'?

OPINIÓ

No em neguiteja lliurar aquest article quan encara ignoro el resultat del 20D perquè el que hi exposo sobre l'últim llibre –més que recomanable– de Javier Pérez Royo, *La reforma constitucional inviable*, és de llarg recorregut. El professor constitucionalista defineix benèvolament com a Corts Constituents –i ho escriu amb majúscules– el Congrés dels Diputats i el Senat sorgits de les eleccions del 15 de juny de 1977. En cap text –ni de plens ni de comissions– el conjunt parlamentari és definit com a constituent. Ans al contrari, va haver-hi especial cura a defugir aquest etiquetatge. I no va ser fins uns quants anys després que la web de les Corts Generals va obrir l'apartat dedicat a la “Legislatura Constituyente”. Benèvol, doncs, Pérez Royo en aquest punt, però especialment colpidor en la resta de la dissecció històrico-jurídica de la Transició, fins al punt de no estalviar-se qualificatius durs per referir-se a la democràcia sorgida el 1977-78: democràcia “corregida” i fins i tot “deforme”. Mots que acompanyen especialment la dissecció en el moment d'aplicar el bisturi a l'anomalia que no ha deixat de planar en els últims 40 anys: la Constitució de 1978 va ser engendrada amb els elements bàsics de la Llei per a la Reforma Política i del decret de normes electorals, la llei D'Hont. I és en aquest nucli on Pérez Royo detecta en l'establiment de la província –un ens històricament antidemocràtic i caciquil adreçat més al control del ciutadà– com a circumscripció electoral –amb el mínim de dos diputats per província– la clau determinant de tota l'operació: els privilegis del territori per damunt dels drets de les persones. Es complia l'exigència que els procuradors franquistes van posar a Adolfo Suárez per tirar endavant l'experiment de desmantellament de la dicta-

“ATADO Y BIEN ATADO”, EL PRINCIPI DE PERPETUACIÓ DEL FRAQUISME, VA EMPELTAR UN PROCÉS CONSTITUENT QUE NI TAN SOLS GOSAVA DEFINIR-SE COM A TAL. ARA, LA IMPOSSIBILITAT DE REFORMA CONSTITUCIONAL –AVISA JAVIER PÉREZ ROYO–, POT ABOCAR L'ESTAT ESPANYOL AL 'DESMORONAMIENTO'. ANALOGIES AMB LA CAIGUDA A TROSSOS DE LA LA UNIÓ SOVIÈTICA

LLIBERT
FERRÍ
@Llibertferri

dura sense danys col·laterals. D'aquesta anomalia Pérez Royo en diu “desviació del principi d'igualtat”: el sufragi certament va ser directe, secret i universal però d'igual mai no en va ser. Ni encara n'és. Tot s'ha mantingut “atado y bien atado”.

Javier Pérez Royo no és optimista. Mira enrere i veu que mai no hi ha hagut a Espanya una reforma constitucional serena i pactada, i que els canvis s'han pro-

duït des del sobresalt, el pronunciament, el cop i la revolta. Sacsejades que ara i aquí, en l'Espanya del 2015, no sembla que es puguin repetir. Però tampoc sembla probable un procés de fluïdesa i de consens democràtic que porti a una reforma constitucional: a la reforma d'una Constitució gestada amb pulsions oligàrquiques, centralistes i sobretot antifederals. I la realitat porta el professor a pronunciar el mot *desmoronamiento*: és a dir, alerta que, si no hi ha reforma, el procés de desgast i convulsions conduirà el règim espanyol al col·lapse i al “desmoronamiento”: a la caiguda a trossos. Pérez Royo evoca situacions com la Revolució russa o la Guerra Civil espanyola i sentència: quan no és possible una renovació política i jurídicament ordenada de la legitimitat d'origen es llisca cap al caos i el daltabaix. I arribat a aquest punt, sóc jo que puc evitar recordar –un cop més– el concepte d'Estat hiperestable formulat pels francesos Jacques Lesourne i Bernard Lecompte per referir-se el 1990 a l'ensorrament de l'URSS: quan la rigidesa impossibilita que els estímuls de la societat arribin a tot el cos institucional, el règim s'esquerda. I acaba caient a trossos. És a dir, el “desmoronamiento” arriba inevitablement. Al llarg del seu relat històrico-jurídic Javier Pérez Royo dóna veus d'alerta però evita fer hipòtesis sobre escenaris concrets, i només al final del llibre gosa dir que, per tal de sobreviure, la monarquia necessita un Estat democràtic i políticament descentralitzat. I avisa: “El desmoronamiento de las instituciones representativas y el desbarajuste de la estructura territorial acabarían llevándose por delante la monarquía”. Pérez Royo acaba aquí el seu recorregut fins a la porta mateixa de la gàbia, amb el cademat encara posat.

Periodista